

**EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI 2001/29/EY,
annettu 22 päivänä toukokuuta 2001,
tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 47 artiklan 2 kohdan sekä 55 ja 95 artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen ⁽¹⁾,

ottavat huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽²⁾,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Perustamissopimuksessa säädetään sisämarkkinoiden perustamisesta sekä sellaisen järjestelmän luomisesta, jolla varmistetaan, että kilpailu sisämarkkinoilla ei vääristy. Jäsenvaltioiden tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskevien lakien yhdenmukaistaminen edistää näiden tavoitteiden saavuttamista.
- (2) Korfussa 24 ja 25 päivänä kesäkuuta 1994 kokoontunut Eurooppa-neuvosto korosti, että on tarpeen luoda yhteisön tasolla yleinen ja joustava oikeudellinen kehys tietoyhteiskunnan kehityksen edistämiseksi Euroopassa. Tämä edellyttää muun muassa uusien tuotteiden ja palvelujen sisämarkkinoita. Merkittävää yhteisön lainsäädäntöä, jolla varmistetaan tällainen sääntelykehys, on jo olemassa tai sen valmistelu on jo pitkällä. Tekijänoikeudella ja lähioikeuksilla on tässä yhteydessä tärkeä asema, koska niillä suojataan ja edistetään uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämistä ja markkinointia sekä niiden luovan sisällön luomista ja hyödyntämistä.
- (3) Ehdotettu yhdenmukaistaminen edistää sisämarkkinoiden neljän vapauden toteuttamista ja liittyy erityisesti niiden oikeudellisten peruseriaatteiden noudattamisen, jotka koskevat omaisuutta, henkinen omaisuus mukaan lukien, sekä ilmaisunvapautta ja yleistä etua.
- (4) Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien oikeudellisten puitteiden yhdenmukaistaminen lisää oikeusvarmuutta ja täyttää henkisen omaisuuden korkeatasoisen suojan vaatimukset sekä edistää siten merkittäviä investointeja luovuuteen ja innovaatioon, mukaan lukien verkostoinfrastruktuuriin, mikä puolestaan johtaa Euroopan teollisuuden kasvuun ja sen kilpailukyvyyn parantumiseen sekä

sisällöllisen tarjonnan että tietotekniikan osalta ja yleisemmin monilla teollisuuden ja kulttuurin aloilla. Tämä ylläpitää työllisyyttä ja edistää uusien työpaikkojen luomista.

- (5) Tekninen kehitys on moninkertaistanut ja monipuolistanut luomisen, tuotannon ja hyödyntämisen välineitä. Vaikka henkisen omaisuuden suojaamiseksi ei tarvita uusia käsitteitä, nykyistä tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskevaa oikeutta olisi mukautettava ja täydennettävä, jotta se vastaisi riittävästi taloudellisia tosiseikkoja kuten uusia hyödyntämismuotoja.
- (6) Koska alalla ei ole yhteisön tasolla suoritettu yhdenmukaistamista, useat jäsenvaltiot ovat teknisiin haasteisiin vastatakseen jo ryhtyneet kansallisella tasolla lainsäädäntötoimiin, jotka voivat aiheuttaa merkittäviä suojaan liittyviä eroja ja siten rajoittaa henkistä omaisuutta sisältävien tai niihin perustuvien palvelujen ja tuotteiden vapaata liikkuvuutta, mikä voi johtaa sisämarkkinoiden pirstoutumiseen ja epä johdonmukaisuuksiin lainsäädännössä. Lainsäädännöllisten erojen ja epävarmuuden vaikutus kasvaa, kun tietoyhteiskunta, joka on jo suuresti lisännyt rajat ylittävää henkisen omaisuuden hyödyntämistä, kehittyä edelleen. Tämä kehitys jatkuu, ja sen kuuluukin jatkua. Merkittävät oikeudelliset erot ja epävarmuus suojan osalta voivat estää uusia, tekijänoikeuteen ja lähioikeuksiin sidoksissa olevia tuotteita ja palveluja saavuttamasta suurtuotannon etuja.
- (7) Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien suojan oikeudellista yhteisön kehystä on tämän vuoksi myös mukautettava ja täydennettävä siltä osin kuin se on tarpeen sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi. Tämän vuoksi olisi mukautettava niitä kansallisia tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskevia säännöksiä, jotka vaihtelevat merkittävästi jäsenvaltiosta toiseen tai aiheuttavat oikeudellista epävarmuutta, mikä haittaa sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa ja tietoyhteiskunnan asianmukaista kehittämistä Euroopassa. Lisäksi olisi vältettävä epä johdonmukaisia kansallisia vastauksia teknisen kehityksen asettamiin haasteisiin, kun taas eroja, jotka eivät vaikuta haitallisesti sisämarkkinoiden toimintaan, ei tarvitse poistaa tai estää.
- (8) Tietoyhteiskunnan erilaiset sosiaaliset, yhteiskunnalliset ja kulttuuriset vaikutukset edellyttävät, että tuotteiden ja palvelujen sisällön erityispiirteet otetaan huomioon.

⁽¹⁾ EYVL C 108, 7.4.1998, s. 6 ja EYVL C 180, 25.6.1999, s. 6.

⁽²⁾ EYVL C 407, 28.12.1998, s. 30.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin lausunto, annettu 10. helmikuuta 1999 (EYVL C 150, 28.5.1999, s. 171), neuvoston yhteinen kanta, vahvistettu 28. syyskuuta 2000 (EYVL C 344, 1.12.2000, s. 1) ja Euroopan parlamentin päätös, tehty 14. helmikuuta 2001 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä). Neuvoston päätös, tehty 9. huhtikuuta 2001.

- (9) Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien yhdenmukaistamisen on perustuttava suojan korkeaan tasoon, koska nämä oikeudet ovat ratkaisevan tärkeitä henkisen luomistyön kannalta. Niiden suojaaminen auttaa varmistamaan luovuuden ylläpitämisen ja kehittymisen niin tekijöiden, esittäjien, tuottajien, kuluttajien, kulttuurin, teollisuuden kuin suuren yleisön etujen mukaisesti. Tämän vuoksi henkisen omaisuuden tunnustetaan olevan erottamaton osa omaisuuden käsitettä.
- (10) Voidakseen jatkaa luovaa ja taiteellista työtään tekijöiden tai esittäjien on saatava asianmukainen korvaus työnsä käyttämisestä, kuten myös tuottajien voidakseen rahoittaa tällaista työtä. Tuotteiden kuten äänitteiden, elokuvien tai multimediatuotteiden sekä esimerkiksi tilauspalvelujen kaltaisten palvelujen tuottamiseen vaadittavat investoinnit ovat merkittäviä. Henkistä omaisuutta koskevien oikeuksien riittävä oikeudellinen suoja on tarpeen, jotta tämän korvauksen saatavuus voidaan taata ja mahdollistaa näille investoinneille riittävä tuotto.
- (11) Täsmällinen ja tehokas järjestelmä tekijänoikeuden ja lähioikeuksien suojaamiseksi on yksi tärkeimmistä keinoista varmistaa, että eurooppalaisella kulttuuria luovalla toiminnalla ja kulttuurituotannolla on käytettävissä tarpeelliset voimavarat, ja taata, että teosten tekijät ja esittäjät voivat toimia riippumattomina ja arvonsa mukaisesti.
- (12) Tekijänoikeuden alaan kuuluvien teosten ja lähioikeuksien alaan kuuluvan aineiston riittävä suoja on erittäin tärkeä myös kulttuurin kannalta. Perustamissopimuksen 151 artiklassa edellytetään, että yhteisö ottaa toimintansa huomioon kulttuuriin liittyvät näkökohdat.
- (13) On ensisijaisen tärkeää etsiä yhdessä ja soveltaa johdonmukaisesti Euroopan tasolla sellaisia teknisiä toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on suojata teoksia ja muuta aineistoa ja taata oikeuksia koskevat tarpeelliset tiedot, koska näiden toimenpiteiden tarkoituksena on viime kädessä toteuttaa lainsäädännössä vahvistetut periaatteet ja takuut.
- (14) Tämän direktiivin olisi edistettävä oppimista ja kulttuuria suojaamalla teoksia ja muuta aineistoa sallien kuitenkin yleisen edun nimissä tehdyt poikkeukset ja rajoitukset koulutus- ja opetustarkoituksiin.
- (15) Maailman henkisen omaisuuden järjestön (WIPO) piirissä joulukuussa 1996 järjestetty diplomaattikokous hyväksyi kaksi uutta sopimusta, WIPO:n tekijänoikeussopimuksen ja WIPO:n esitys- ja äänitesopimuksen, joista ensin mainittu koskee tekijöiden ja jälkimmäinen esittävien taiteilijoiden ja äänitetuottajien suojaa. Näillä sopimuksilla saatetaan tekijänoikeuden ja lähioikeuksien kansainvälistä suojaa merkittävästi ajan tasalle myös niin kutsutun digitaalisen asialistan osalta ja parannetaan keinoja torjua piratismia maailmanlaajuisesti. Yhteisö ja jäsenvaltioiden enemmistö ovat jo allekirjoittaneet nämä sopimukset ja ne ovat ryhtyneet toimenpiteisiin sopimusten ratifioimiseksi. Tämän direktiivin avulla edistetään myös eräiden uusien kansainvälisten velvoitteiden täytäntöönpanoa.
- (16) Verkostoympäristössä tapahtuvia toimintoja koskeva vastuu liittyy tekijänoikeuden ja lähioikeuksien lisäksi myös esimerkiksi kunnianloukkauksiin, harhaanjohtavaan mainontaan tai tavaramerkkisuojan loukkaamiseen, ja sitä käsitellään laaja-alaisesti tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista 8 päivänä kesäkuuta 2000 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2000/31/EY⁽¹⁾ ("direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä"), jossa tietoyhteiskunnan palveluihin, kuten sähköiseen kauppaan, liittyviä oikeudellisia näkökohtia selkiinnytään ja yhdenmukaistetaan. Tämä direktiivi olisi pantava täytäntöön samankaltaisesti sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin kanssa, koska viimeksi mainitun tarkoituksena on tarjota yhdenmukaiset yleiset periaatteet ja säännöt, joilla on merkitystä muun muassa eräiden tämän direktiivin merkittävien osien kannalta. Tämä direktiivi ei rajoita edellä mainitun direktiivin vastuukysymyksiä koskevien säännösten soveltamista.
- (17) Erityisesti digitaalisesta ympäristöstä johtuvien vaatimusten vuoksi on välttämätöntä varmistaa, että oikeuksien yhteisvalvontajärjestöt noudattavat kilpailusääntöjä entistä rationaalisemmin ja avoimemmin.
- (18) Tämä direktiivi ei vaikuta oikeuksien hallinnointia koskeviin jäsenvaltioiden järjestelyihin, kuten laajennettuihin kollektiivisiin lupiin.
- (19) Oikeudenhaltijoiden moraalisia oikeuksia olisi sovellettava jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön sekä kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamista koskevan Bernin yleissopimuksen, WIPO:n tekijänoikeussopimuksen ja WIPO:n esitys- ja äänitesopimuksen määräysten mukaisesti. Tällaiset moraaliset oikeudet eivät kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan.
- (20) Tämä direktiivi perustuu periaatteisiin ja sääntöihin, jotka sisältyvät tällä alalla jo annettuihin voimassa oleviin direktiiveihin, erityisesti direktiiveihin 91/250/ETY⁽²⁾, 92/100/ETY⁽³⁾, 93/83/ETY⁽⁴⁾, 93/98/ETY⁽⁵⁾ ja 96/9/ETY⁽⁶⁾, ja siinä kehitetään kyseisiä periaatteita ja sääntöjä edelleen ja sovitetaan ne tietoyhteiskuntaan. Tämän direktiivin säännöksillä ei ole tarkoitus vaikuttaa mainittujen direktiivien säännöksiin, ellei tässä direktiivissä toisin säädetä.

⁽¹⁾ EYVL L 178, 17.7.2000, s. 1.

⁽²⁾ Tietokoneohjelmien oikeudellisesta suojasta 14 päivänä toukokuuta 1991 annettu neuvoston direktiivi 91/250/ETY (EYVL L 122, 17.5.1991, s. 42), direktiivi sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 93/98/ETY.

⁽³⁾ Vuokraus- ja lainausoikeuksista sekä tietyistä tekijänoikeuden lähioikeuksista henkisen omaisuuden alalla 19 päivänä marraskuuta 1992 annettu neuvoston direktiivi 92/100/ETY (EYVL L 346, 27.11.1992, s. 61), direktiivi sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 93/98/ETY.

⁽⁴⁾ Tiettyjen satelliitin välityksellä tapahtuvaan yleisradiointiin ja kaapeleille tapahtuvaan edelleen lähettämiseen sovellettavien tekijänoikeutta sekä lähioikeuksia koskevien sääntöjen yhteensovittamisesta 27 päivänä syyskuuta 1993 annettu neuvoston direktiivi 93/83/ETY (EYVL L 248, 6.10.1993, s. 15).

⁽⁵⁾ Tekijänoikeuden ja tiettyjen lähioikeuksien suojan voimassaoloajan yhdenmukaistamisesta 29 päivänä lokakuuta 1993 annettu neuvoston direktiivi 93/98/ETY (EYVL L 290, 24.11.1993, s. 9).

⁽⁶⁾ Tietokantojen oikeudellisesta suojasta 11 päivänä maaliskuuta 1996 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 96/9/ETY (EYVL L 77, 27.3.1996, s. 20).

- (21) Tässä direktiivissä olisi määriteltävä kappaleen valmistamista koskevan oikeuden kattamien toimien ala eri edunsaajien osalta. Tämä olisi tehtävä sopusoinnussa yhteisön säännösten kanssa. Nämä toimet on tarpeen määrittellä laajasti oikeusvarmuuden takaamiseksi sisämarkkinoilla.
- (22) Pyrittäessä tukemaan kulttuurin levittämistä asianmukaisella tavalla on huolehdittava siitä, ettei tavoitetta toteuteta luopumalla oikeuksien tiukasta suojasta tai suvaitsemalla väärennettyjen tai laittomasti julkaistujen teosten laitonta levitystä.
- (23) Tällä direktiivillä olisi edelleen yhdenmukaistettava tekijän oikeutta välittää teoksia yleisölle. Tämä oikeus tulisi ymmärtää laajasti siten, että se koskee kaikenlaista välittämistä yleisölle, joka ei ole läsnä paikassa, josta välittäminen saa alkunsa. Tämän oikeuden olisi katettava kaikenlainen teoksen siirto ja edelleen siirto yleisölle sekä langallisesti että langattomasti, mukaan lukien yleisradiointi. Tämän oikeuden ei olisi koskettava muita toimia.
- (24) Oikeus saattaa 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu aineisto yleisön saataviin olisi ymmärrettävä siten, että se kattaa tällaisen aineiston kaiken saattamisen sellaisten yleisöön kuuluvien henkilöiden saataviin, jotka eivät ole läsnä paikassa, josta saataville saattaminen saa alkunsa, ja että se ei kata muita toimia.
- (25) Tekijänoikeuden suojaamien teosten ja lähioikeuksien suojaaman aineiston tilauksesta verkoissa tapahtuvan siirron suojan luonnetta ja tasoa koskeva oikeudellinen epävarmuus olisi poistettava säätämällä yhdenmukaisesta suojasta yhteisön tasolla. Olisi tuotava selvästi esille, että kaikilla tässä direktiivissä tunnustetuilla oikeudenhaltijoilla olisi oltava yksinoikeus saattaa vuorovaikutteisien tilauksesta tapahtuvien siirtojen yleisön saataviin tekijänoikeudella suojattuja teoksia tai mitä tahansa muuta suojattua aineistoa. Tällaiselle tilauksesta tapahtuvalle vuorovaikutteiselle siirrolle on ominaista, että yleisöön kuuluvat henkilöt voivat saada teoksen tai muun suojatun aineiston saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.
- (26) Jotta lähetystoiminnan harjoittajat voisivat tilauspalveluissa saattaa saataviin radio- ja televisiotuotantoa, johon sisältyy kiinteänä osana musiikkia kaupallisista äänitteistä, kollektiivisten käyttöluopien myöntämistä koskevia järjestelyjä on rohkaistava kyseisten oikeuksien hankkimisen helpottamiseksi.
- (27) Pelkkä aineiston välittämisen mahdollistavien tai toteuttavien välineiden tarjoaminen ei ole tässä direktiivissä tarkoitettua välittämistä.
- (28) Tämän direktiivin mukaiseen tekijänoikeuden suojaan sisältyy yksinoikeus valvoa aineelliseen tuotteeseen sisällytetyn teoksen levitystä. Yhteisössä tapahtuva teoksen alkuperäiskappaleen tai sen jäljennösten ensimmäinen myynti, jonka oikeudenhaltija itse suorittaa tai joka suoritetaan hänen suostumuksellaan, johtaa sen oikeuden sammumiseen, joka mahdollistaa yhteisössä tapahtuvan kohteen jälleenmyyntivalvonnan. Tämän oikeuden ei olisi sammuttava teoksen alkuperäiskappaleen tai sen jäljennösten yhteisön ulkopuolella tapahtuneen myynnin vuoksi, jonka oikeudenhaltija itse suorittaa tai joka suoritetaan hänen suostumuksellaan.
- Tekijöiden vuokraus- ja lainausoikeuksista on säädetty direktiivissä 92/100/ETY. Tässä direktiivissä säädetty levitysoikeus ei rajoita mainitun direktiivin I luvussa olevia säännöksiä vuokraus- ja lainausoikeuksista.
- (29) Oikeuksien sammuminen ei koske palveluja eikä varsinkaan suorakäyttöpalveluja. Tämä pätee myös tällaisen palvelun käyttäjän oikeudenhaltijan suostumuksella teoksesta tai muusta aineistosta tekemään fyysiseen kappaleeseen. Näin ollen tämä koskee myös teosten alkuperäiskappaleiden ja jäljennösten tai muun aineiston vuokrausta ja lainausta, jotka ovat luonteeltaan palveluja. Toisin kuin CD-ROMit tai CD-I:t, joissa henkinen omaisuus on sisällytetty aineelliseen tuotteeseen eli esineeseen, jokainen suorakäyttöpalvelu on itse asiassa teko, johon olisi oltava lupa, jos tekijänoikeus tai lähioikeus sitä edellyttää.
- (30) Tässä direktiivissä tarkoitettut oikeudet voidaan siirtää tai luovuttaa, tai niihin voidaan myöntää sopimukseen perustuvia käyttöoikeuksia asianomaisen tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
- (31) Eri oikeudenhaltijaryhmien välisten samoin kuin eri oikeudenhaltijaryhmien ja suojatun aineiston käyttäjien välisten oikeuksien ja etujen oikeudenmukainen tasapaino on turvattava. Jäsenvaltioissa säädettyjä nykyisiä poikkeuksia ja rajoituksia näihin oikeuksiin on arvioitava uudelleen uuden sähköisen ympäristön kannalta. Tiettyjä yksinoikeustoimia koskevien poikkeusten ja rajoitusten nykyisillä eroilla on välitön kielteinen vaikutus sisämarkkinoiden toimintaan tekijänoikeuden ja lähioikeuksien alalla. Nämä erot saattavat tulla näkyvämmiksi rajojen ylityksestä tapahtuvan teosten hyödyntämisen ja rajat ylittävien toimien edelleen lisääntyessä. Sisämarkkinoiden asianmukaisen toiminnan varmistamiseksi nämä poikkeukset ja rajoitukset olisi määriteltävä yhdenmukaisemmin. Yhdenmukaistamisen asteen olisi perustuttava vaikutukseen, joka poikkeuksilla ja rajoituksilla on sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan.
- (32) Tässä direktiivissä annetaan tyhjentävä luettelo poikkeuksista ja rajoituksista kappaleen valmistamista koskevaan oikeuteen ja yleisölle välittämistä koskevaan oikeuteen. Eräät poikkeukset ja rajoitukset koskevat vain kappaleen valmistamista koskevaa oikeutta. Tässä luettelossa otetaan aiheellisella tavalla huomioon jäsenvaltioiden erilaiset oikeudelliset perinteet samalla kun pyritään varmistamaan sisämarkkinoiden asianmukainen toiminta. Jäsenvaltioiden olisi sovellettava näitä poikkeuksia ja rajoituksia yhdenmukaisella tavalla ja tilannetta olisi arvioitava uudelleen tarkasteltaessa sitä tulevaa lainsäädäntöä, jolla tämä direktiivi pannaan täytäntöön.
- (33) Yksinoikeudesta kappaleen valmistamiseen olisi poikettava ja sallittava tietty tilapäinen kappaleen valmistaminen, joka on väliaikaista tai satunnaista sekä erottamaton ja välttämätön osa teknistä prosessia ja jonka tarkoituksena on yksinomaan joko mahdollistaa välittäjän suorittama tehokas siirto verkossa kolmansien osapuolien välillä taikka teoksen tai muun aineiston laillinen käyttö. Tällaisella kappaleen valmistamisella ei saisi olla itsenäistä taloudellista merkitystä. Siltä osin kuin nämä edellytykset täyttyvät, tämän poikkeuksen olisi koskettava myös toimia, jotka mahdollistavat selailun

- sekä aineiston tilapäisen tallentamisen välimuistiin, mukaan lukien siirtojärjestelmien tehokkaan toiminnan mahdollistava tallennus edellyttäen, että välittäjä ei muuta tietoja eikä puutu toimialalla laajalti hyväksytyyn ja käytetyn teknologian lailliseen käyttöön saadakseen tietoja talletetun tiedon käytöstä. Käyttöä olisi pidettävä laillisena, jos se on oikeudenhaltijan sallimaa tai jos sitä ei ole lailla rajoitettu.
- (34) Jäsenvaltioille olisi annettava mahdollisuus säätää tietyistä poikkeuksista ja rajoituksista, esimerkiksi käytöstä opetustarkoituksiin ja tieteellisiin tarkoituksiin, julkisten laitosten kuten kirjastojen ja arkistojen eduksi, uutisten välittämistä ja lainauksia varten, vammaisten käyttöön, yleistä turvallisuutta edistävään käyttöön sekä käyttöön hallinnollisissa ja oikeudellisissa menettelyissä.
- (35) Tietyissä poikkeus- tai rajoitustapauksissa oikeudenhaltijoiden olisi saatava sopiva hyvitys suojattujen teostensa tai muun aineistonsa käytön korvaamiseksi heille riittäväällä tavalla. Tällaisen sopivan hyvityksen muotoa, yksityiskohtaisia järjestelyjä ja mahdollista tasoa määritettäessä olisi otettava huomioon kunkin tapauksen erityisolosuhteet. Näitä olosuhteita arvioitaessa käyttökelpoinen peruste voi olla kyseisestä toimesta oikeudenhaltijoille mahdollisesti aiheutuva haitta. Mikäli oikeudenhaltijat ovat jo saaneet maksun jossakin muussa muodossa, esimerkiksi osana lisenssimaksua, mitään erityistä tai erillistä maksua ei voida edellyttää. Sopivan hyvityksen tason määrittämisessä olisi otettava täysin huomioon, missä määrin direktiivissä tarkoitettuja teknisiä suojaustoimenpiteitä on käytetty. Tietyissä tilanteissa, joissa oikeudenhaltijalle koitua haitta on vähäinen, ei velvoitetta maksun suorittamiseen voi syntyä.
- (36) Jäsenvaltiot voivat säätää sopivasta hyvityksestä oikeudenhaltijoille myös silloin, kun ne soveltavat sellaisia poikkeuksia tai rajoituksia koskevia valinnaisia säännöksiä, jotka eivät edellytä tällaista hyvitystä.
- (37) Nykyiset kansalliset reprografista kopiointia sääntelevät järjestelmät, sikäli kuin niitä on, eivät muodosta merkittäviä esteitä sisämarkkinoille. Jäsenvaltioille olisi sallittava reprografista kopiointia koskevan poikkeuksen tai rajoituksen säätäminen.
- (38) Jäsenvaltioilla olisi oltava oikeus säätää poikkeuksesta tai rajoituksesta kappaleen valmistamista koskevaan oikeuteen silloin, kun kyseessä on tietynlainen kappaleen valmistaminen äänite-, kuvatallenne- ja audiovisuaalisesta aineistosta yksityiseen käyttöön sopivaa hyvitystä vastaan. Tähän voi sisältyä oikeudenhaltijoiden menestysten korvausjärjestelmien käyttöönotto tai jatkaminen. Vaikka näiden korvausjärjestelmien erot vaikuttavat sisämarkkinoihin, eroilla ei pitäisi yksityiskäyttöön tapahtuvan analogisen kappaleen valmistamisen osalta olla merkittävää vaikutusta tietoyhteiskunnan kehitykseen. Yksityiskäyttöön tapahtuva digitaalinen kappaleen valmistaminen todennäköisesti yleistyy ja sen taloudellinen merkitys kasvaa. Tämän vuoksi olisi asiaankuuluvalla tavalla otettava huomioon yksityiskäyttöön tapahtuvan digitaalisen ja analogisen kappaleen valmistamisen väliset erot ja näiden valmistustapojen välillä olisi tiettyiltä osin tehtävä ero.
- (39) Yksityiskäyttöön tapahtuvaa kappaleen valmistamista koskevaa poikkeusta tai rajoitusta soveltaessaan jäsenvaltioiden olisi otettava asianmukaisesti huomioon tekninen ja taloudellinen kehitys varsinkin digitaalisen yksityiskäyttöön tapahtuvan kappaleen valmistamisen ja korvausjärjestelmien osalta, kun tehokkaita teknisiä suojausmenetelmiä on käytettävissä. Nämä poikkeukset tai rajoitukset eivät saisi estää teknisten toimenpiteiden käyttöä tai niiden täytäntöönpanoa kiertämisen estämiseksi.
- (40) Jäsenvaltiot voivat säätää poikkeuksesta tai rajoituksesta tiettyjen yleishyödyllisten laitosten, kuten yleisölle avointen kirjastojen ja vastaavien laitosten sekä arkistojen eduksi. Tämä olisi kuitenkin rajoitettava tiettyihin kappaleen valmistamista koskevan oikeuden piiriin kuuluviin erityistapauksiin. Suojattujen teosten tai muun suojatun aineiston suorakäyttötoimituksen yhteydessä tapahtuvan käytön ei ole tarkoitus kuulua tällaisen poikkeuksen tai rajoituksen piiriin. Tätä direktiiviä olisi sovellettava rajoittamatta jäsenvaltioiden mahdollisuutta poiketa yksinomaisesta julkisesta lainausoikeudesta direktiivin 92/100/ETY 5 artiklan mukaisesti. Sen vuoksi olisi edistettävä erityisiä sopimuksia tai lisenssejä, joilla suositetaan tasapuolisesti tällaisia laitoksia ja niiden harjoittaman levityksen tavoitteita.
- (41) Sovelletaessa yleisradio-organisaatioiden tekemiä lyhytaikaisia tallenteita koskevaa poikkeusta tai rajoitusta, yleisradiotoiminnan harjoittajan omiin välineisiin katsotaan sisältyvän sen puolesta ja sen vastuulla toimivan henkilön välineet.
- (42) Sovelletaessa ei-kaupallisia opetus- ja tieteellisiä tutkimustarkoituksia, etäopiskelu mukaan lukien, koskevaa poikkeusta tai rajoitusta kyseisen toiminnan ei-kaupallinen luonne olisi määritettävä toiminnan itsensä perusteella. Asianomaisen laitoksen organisatorinen rakenne ja rahoitusmenetelmät eivät ole tältä osin ratkaisevia.
- (43) On kuitenkin tärkeää, että jäsenvaltiot toteuttavat kaikki tarpeelliset toimenpiteet, jotta teokset ovat paremmin sellaisesta vammasta kärsivien henkilöiden saatavilla, joka estää itse teosten käytön, sekä että ne kiinnittävät erityistä huomiota tapoihin saada teokset helpommin saataville.
- (44) Tämän direktiivin mukaisia poikkeuksia ja rajoituksia olisi sovellettava kansainvälisten veloitteiden mukaisesti. Niitä ei saa soveltaa tavalla, joka haittaa oikeudenhaltijan oikeutettuja etuja tai on ristiriidassa hänen teoksensa tai muun aineistonsa tavanomaisen hyödyntämisen kanssa. Jäsenvaltioiden säätäessä näistä poikkeuksista tai rajoituksista olisi erityisesti otettava huomioon lisääntynyt taloudellinen vaikutus, joka tällaisilla poikkeuksilla tai rajoituksilla voi olla uudessa sähköisessä ympäristössä. Tämän vuoksi tiettyjen poikkeusten tai rajoitusten soveltamisalan on ehkä oltava entistään rajoitetumpi silloin, kun kyse on tekijänoikeudella suojattujen teosten tai muun aineiston tietyistä uusista käyttötavoista.

- (45) Jäljempänä 5 artiklan 2, 3 ja 4 kohdassa tarkoitetut poikkeukset ja rajoitukset eivät kuitenkaan saisi estää sellaisten sopimussuhteiden määrittelyä, joiden tarkoituksena on taata sopiva hyvitys oikeuden haltijoille, jos tämä sallitaan kansallisessa lainsäädännössä.
- (46) Sovittelumenettely voi auttaa käyttäjiä ja oikeudenhaltijoita ratkaisemaan riitoja. Komission olisi toteutettava jäsenvaltioiden kanssa yhteyskomiteassa tutkimus uusista oikeudellisista keinoista tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskevien riitojen ratkaisemiseksi.
- (47) Tekninen kehitys antaa oikeudenhaltijoille mahdollisuuden käyttää teknisiä toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää tai rajoittaa toimia, joihin tekijänoikeuden, tekijänoikeuden lähioikeuksien tai tietokantoihin liittyvän sui generis -oikeuden haltijat eivät ole antaneet lupaa. On kuitenkin olemassa sellaisten laittomien toimien vaara, joiden avulla on mahdollista tai entistä helpompaa kiertää näiden toimenpiteiden tarjoama tekninen suoja. Jotta vältettäisiin epäyhtenäisiä oikeudellisia tilanteita, jotka saattaisivat haitata sisämarkkinoiden toimintaa, on tarpeen säätää yhdenmukaisesta oikeudellisesta suojasta tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertämistä ja tähän tarkoitukseen käytettävien laitteiden ja tuotteiden tai palvelujen tarjoamista vastaan.
- (48) Tällaista oikeudellista suojaa olisi annettava teknisille toimenpiteille, jotka tehokkaasti rajoittavat toimia, joihin tekijänoikeuden, tekijänoikeuden lähioikeuksien tai tietokantoihin liittyvän sui generis -oikeuden haltijat eivät ole antaneet lupaa, estämättä kuitenkaan elektronisten laitteiden normaalia toimintaa ja niiden teknistä kehitystä. Tämä oikeudellinen suoja ei velvoita suunnittelemaan laitteita, tuotteita, osia tai palveluita vastaamaan teknisiä toimenpiteitä edellyttäen, että 6 artiklan kielto ei muuten koske kyseistä laitetta, tuotetta, osaa tai palvelua. Tämän oikeudellisen suojan olisi oltava suhteellista, eikä se saisi estää sellaisten laitteiden tai toimintojen käyttöä, joilla on muuta merkittävää kaupallista merkitystä tai käyttöä kuin teknisen suojaamisen kiertäminen. Tämän suojan ei erityisesti pitäisi haitata salauksen tutkimusta.
- (49) Teknisten toimenpiteiden oikeudellinen suoja ei vaikuta sellaisten kansallisten säännösten soveltamiseen, joiden mukaan teknisten toimenpiteiden kiertämiseen tarkoitettujen laitteiden, tuotteiden tai osien yksityinen hallussapito on kiellettyä.
- (50) Tällainen yhdenmukaistettu oikeudellinen suoja ei vaikuta direktiivissä 91/250/ETY säädettyjen erityisten suojasäännösten soveltamiseen. Sitä ei varsinkaan olisi sovellettava tietokoneohjelmien yhteydessä käytettävien teknisten toimenpiteiden suojaamiseen, joka kuuluu yksinomaan mainitun direktiivin alaan. Sen tarkoituksena ei ole ehkäistä eikä estää sellaisten keinojen kehittämistä tai käyttämistä, joilla kierretään tekninen toimenpide, jotka ovat tarpeen direktiivin 91/250/ETY 5 artiklan 3 kohdan tai 6 artiklan mukaisten toimien mahdollistamiseksi. Kyseisen direktiivin 5 ja 6 artiklassa määritellään yksinomaan tietokoneohjelmiin sovellettavia yksinoikeuksia koskevat poikkeukset.
- (51) Teknisten toimenpiteiden oikeudellista suojaa sovelletaan sen vaikuttamatta 5 artiklassa kosketeltuun julkiseen etuun tai yleiseen turvallisuuteen. Jäsenvaltioiden olisi edistettävä oikeudenhaltijoiden toteuttamia vapaaehtoisia toimenpiteitä, kuten oikeudenhaltijoiden ja muiden asianomaisten osapuolten välisten sopimusten tekoa ja täytäntöönpanoa, jotta voitaisiin saavuttaa tiettyjen kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen poikkeusten ja rajoitusten tavoitteet tämän direktiivin mukaisesti. Jos tällaisia vapaaehtoisia toimenpiteitä tai sopimuksia ei kohtuullisen ajan kuluessa saada aikaan, jäsenvaltioiden olisi toteutettava asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että oikeudenhaltijat tarjoavat tällaisiin poikkeuksiin tai rajoituksiin oikeutetuille asianmukaiset keinot hyödyntää niitä joko täytäntöönpanutua teknistä toimenpidettä muuttamalla tai muilla keinoin. Jotta estetään oikeudenhaltijoiden esimerkiksi sopimusten puitteissa toteuttamien tai jäsenvaltion toimesta toteutettujen tällaisten toimenpiteiden väärinkäyttö, tällaisia toimenpiteitä täytäntöönpanessa sovellettujen teknisten toimenpiteiden olisi kuitenkin oltava oikeudellisesti suojattuja.
- (52) Pannessaan toimeen 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisen yksityiskäyttöön tapahtuvaa kappaleen valmistamista koskevan poikkeuksen tai rajoituksen jäsenvaltioiden olisi myös edistettävä vapaaehtoisia toimenpiteitä tällaisten poikkeusten tai rajoitusten tavoitteiden saavuttamiseksi. Jollei tällaisia vapaaehtoisia toimenpiteitä yksityiskäyttöön tapahtuvan kappaleen valmistamisen mahdollistamiseksi ole kohtuullisen ajan kuluessa toteutettu, jäsenvaltiot voivat toteuttaa toimenpiteet sen mahdollistamiseksi, että mainittuun poikkeukseen tai rajoitukseen oikeutetut voivat hyödyntää sitä. Oikeudenhaltijoiden toteuttamat vapaaehtoiset toimenpiteet, mukaan lukien oikeudenhaltijoiden ja muiden asianomaisten osapuolten väliset sopimukset, sekä jäsenvaltioiden toteuttamat toimenpiteet, eivät estä oikeudenhaltijoita toteuttamasta 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti teknisiä toimenpiteitä, jotka ovat yksityiskäyttöön tapahtuvaa kappaleen valmistamista koskevien kansallisen lainsäädännön poikkeusten tai rajoitusten mukaisia, ottaen huomioon mainitun säännöksen mukainen sopiva hyvitys tarkoitettujen eri käyttöedellytysten mahdollinen pitäminen erillään 5 artiklan 5 kohdan mukaisesti, esimerkiksi valmistettujen kappaleiden määrän valvonnalla. Mainittujen toimenpiteiden väärinkäytön estämiseksi olisi niiden täytäntöönpanemiseksi sovellettavien teknisten toimenpiteiden oltava oikeudellisesti suojattuja.
- (53) Teknisten toimenpiteiden suojan olisi turvattava tilauksesta tapahtuvien vuorovaikutteisten palveluiden suojattu tarjonta siten, että yleisö voi saada teoksen tai muun aineiston saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana. Jos näiden palvelujen tarjoaminen perustuu sopimusjärjestelyihin, ei 6 artiklan 4 kohdan ensimmäistä ja toista alakohtaa olisi sovellettava. Näitä säännöksiä olisi edelleen sovellettava sellaisiin suorakäyttötapoihin, jotka eivät ole vuorovaikutteisia.

- (54) Digitaalisessa muodossa olevien teosten ja suojatun aineiston yksilöintiä koskevien teknisten järjestelmien kansainvälisessä standardoinnissa on tapahtunut huomattavaa edistystä. Yhä verkottuneemmassa ympäristössä teknisten toimenpiteiden väliset erot voivat johtaa järjestelmien yhteensopimattomuuteen yhteisössä. Eri järjestelmien yhteensopivuutta ja yhteistoimivuutta olisi edistettävä. On erittäin suotavaa rohkaista maailmanlaajuisten järjestelmien kehittämistä.
- (55) Tekninen kehitys helpottaa teosten levitystä erityisesti verkoissa, ja tästä seuraa, että oikeudenhaltijoilla on tarve tunnistaa teos tai muu aineisto sekä teoksen tekijä tai muu oikeudenhaltija paremmin sekä antaa tietoja teoksen tai muun aineiston käyttöehdoista tai -edellytyksistä, jotta teosta tai muuta aineistoa koskevien oikeuksien hallinnointi helpottuisi. Oikeudenhaltijoita olisi rohkaistava käyttämään merkintöjä, joista ilmenee edellä tarkoitettujen tietojen lisäksi muun muassa heidän antamansa lupa vietäessä teoksia tai muuta aineistoa verkoihin.
- (56) On kuitenkin olemassa sellaisten laittomien toimien vaara, joiden tarkoituksena on poistaa tai muuttaa teokseen tai aineistoon liitettyjä sähköisiä tekijänoikeuden hallinnointia koskevia tietoja tai muutoin levittää, tuoda maahan levitystä varten, yleisradioida, välittää yleisölle tai saattaa yleisön saataviin teoksia tai muuta suojattua aineistoa, josta nämä tiedot on poistettu ilman lupaa. Jotta vältettäisiin epäyhtenäisiä oikeudellisia tilanteita, jotka voivat haitata sisämarkkinoiden toimintaa, on syytä säätää yhdenmukaisesta oikeudellisesta suojasta näitä toimia vastaan.
- (57) Kaikissa edellä mainituissa oikeuksien hallinnointiin liittyvissä tietojärjestelmissä voidaan niiden suunnittelusta riippuen samanaikaisesti käsitellä henkilöiden suojatun aineiston kulutustapoja koskevia henkilökohtaisia tietoja ja jäljittää suorakäyttöön liittyvää käyttäytymistä. Näiden tekniikkojen olisi sisällettävä tekniset toiminnot yksityisyyden suojaamiseksi yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY⁽¹⁾ mukaisesti.
- (58) Jäsenvaltioiden olisi säädettävä tehokkaista seuraamuksista ja oikeussuojakeinoista tässä direktiivissä säädettyjen oikeuksien ja velvollisuuksien loukkaamista vastaan. Niiden olisi toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet huolehtiakseen siitä, että näitä seuraamuksia ja oikeussuojakeinoja sovelletaan. Seuraamusten olisi oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja vakuuttavia, ja niihin olisi kuuluttava mahdollisuus hakea vahingonkorvausta ja/tai hakea kieltoa tai määräystä ja tarvittaessa loukkaavan aineiston takavarikointia.
- (59) Kolmannet osapuolet saattavat erityisesti digitaalisessa ympäristössä yhä useammin käyttää välittäjien palveluita rikkomuksiin. Monissa tapauksissa välittäjillä on parhaat edellytykset estää rikkomukset. Rajoittamatta muita käytettävissä olevia seuraamuksia ja oikeussuojakeinoja olisi oikeudenomistajan käytettävissä oleviin seuraamuksiin siksi kuuluttava mahdollisuus hakea kieltoa tai määräystä sellaista välittäjää vastaan, joka välittää suojattuun teokseen tai muuhun aineistoon kohdistuvan kolmannen osapuolen rikkomuksen verkossa. Tämän mahdollisuuden olisi oltava käytettävissä myös silloin, kun välittäjän toimiin sovelletaan 5 artiklan mukaista poikkeusta. Tällaisiin kieltoihin tai määräyksiin liittyvät edellytykset ja yksityiskohtaiset säännöt olisi jätettävä jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä määriteltäviksi.
- (60) Tässä direktiivissä säädetty suojaja ei saisi vaikuttaa muiden alojen kansalliseen tai yhteisön lainsäädäntöön, joka koskee esimerkiksi teollisoikeuksia, tietosuojaa, ehdollista pääsyä, julkisten asiakirjojen saatavuutta sekä tiedotusvälineiden käytön kronologiaa, ja jolla saattaa olla vaikutusta tekijänoikeuden ja lähioikeuksien oikeudelliseen suojaan.
- (61) WIPO:n esitys- ja äänitesopimuksen määräysten noudattamiseksi direktiivejä 92/100/ETY ja 93/98/ETY olisi muutettava,

OVAT ANTANEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

TAVOITE JA SOVELTAMISALA

1 artikla

Soveltamisala

1. Tämä direktiivi koskee tekijänoikeuden ja lähioikeuksien oikeudellista suojaa sisämarkkinoilla ja erityisesti tietoyhteiskunnassa.
2. Muissa kuin 11 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa tämä direktiivi ei aiheuta muutoksia eikä millään tavoin vaikuta voimassa oleviin yhteisön säädöksiin, jotka koskevat:
 - a) tietokoneohjelmien oikeudellista suojaa;
 - b) vuokraoikeutta, lainausoikeutta ja tiettyjä tekijänoikeuden lähioikeuksia henkisen omaisuuden alalla;
 - c) satelliitin välityksellä tapahtuvaan ohjelmien yleisradiointiin ja niiden kaapeleitse tapahtuvaan edelleen lähettämiseen sovellettavaa tekijänoikeutta ja lähioikeuksia;
 - d) tekijänoikeuden ja tiettyjen lähioikeuksien suoja-aikaa; tai
 - e) tietokantojen oikeudellista suojaa.

(1) EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31.

II LUKU

OIKEUDET JA POIKKEUKSET

2 artikla

Kappaleen valmistamista koskeva oikeus

Jäsenvaltioiden on säädettävä, että yksinoikeus sallia tai kieltää suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa kokonaan tai osittain tapahtuva kappaleen valmistaminen on:

- a) tekijöillä teostensa osalta;
- b) esittäjillä esitystensä tallenteiden osalta;
- c) äänitetuottajilla äänitteidensä osalta;
- d) elokuvien ensimmäisten tallenteiden tuottajilla elokuviensa alkuperäiskappaleiden ja niiden kopioiden osalta; ja
- e) yleisradio-organisaatioilla lähetystensä tallenteiden osalta riippumatta siitä, onko kyseessä lähetysten langallinen vai langaton siirto, tai siirto kaapelin tai satelliitin välityksellä.

3 artikla

Oikeus välittää yleisölle teoksia ja oikeus saattaa muu aineisto yleisön saataviin

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tekijöillä on yksinoikeus sallia tai kieltää teostensa langallinen tai langaton välittäminen yleisölle, mukaan lukien teosten saattaminen yleisön saataviin siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teokset saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.

2. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että yksinoikeus sallia tai kieltää langallinen tai langaton yleisön saataviin saattaminen siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada suojattu aineisto saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana, on:

- a) esittäjillä esitystensä tallenteiden osalta;
- b) äänitetuottajilla äänitteidensä osalta;
- c) elokuvien ensimmäisten tallenteiden tuottajilla elokuviensa alkuperäiskappaleiden ja niiden kopioiden osalta; ja
- d) yleisradio-organisaatioilla lähetystensä tallenteiden osalta riippumatta siitä, onko kyseessä lähetysten langallinen vai langaton siirto, tai siirto kaapelin tai satelliitin välityksellä.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa mainitut oikeudet eivät sammu tässä artiklassa säädetyllä tavalla tapahtuvan yleisölle välittämisen tai yleisön saataviin saattamisen yhteydessä.

4 artikla

Levitysoikeus

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tekijöillä on yksinoikeus sallia tai kieltää teostensa alkuperäiskappaleiden ja niiden kopioiden levitys yleisölle missä muodossa tahansa myymällä tai muutoin.

2. Levitysoikeus ei sammu yhteisössä teoksen alkuperäiskappaleen tai sen kopioiden osalta, paitsi kun on kyseessä yhteisössä tapahtuva kohteen ensimmäinen myynti tai muu omis-

tusoikeuden siirto, jonka oikeudenhaltija suorittaa itse tai joka suoritetaan hänen suostumuksellaan.

5 artikla

Poikkeukset ja rajoitukset

1. Edellä 2 artiklassa säädetty kappaleen valmistamista koskeva oikeus ei koske sellaista 2 artiklassa tarkoitettua tilapäistä kappaleen valmistamista, joka on väliaikaista tai satunnaista sekä erottamaton ja välttämätön osa teknistä prosessia ja jonka ainoa tarkoitus on mahdollistaa

- a) välittäjän toimesta tapahtuva teoksen tai muun aineiston siirto verkossa kolmansien osapuolien välillä, tai
- b) sen laillinen käyttö, ja jolla ei ole itsenäistä taloudellista merkitystä.

2. Jäsenvaltiot voivat säätää poikkeuksista tai rajoituksista 2 artiklassa säädettyyn kappaleen valmistamista koskevaan oikeuteen seuraavissa tapauksissa:

- a) kun kyseessä ovat paperilla tai samankaltaisella alustalla olevat kappaleet, jotka on tehty käyttämällä mitä tahansa valokuvaustekniikkaa tai muuta menetelmää, jolla on samanlaiset vaikutukset, lukuun ottamatta nuottilehtien kopioita, ja edellyttäen, että oikeudenhaltijat saavat sopivan hyvityksen;
- b) kun kyseessä ovat luonnollisten henkilöiden mille tahansa välineelle valmistamat kappaleet, jotka on tehty yksityiseen käyttöön ja joiden käyttötarkoitus ei ole välittömästi tai välillisesti kaupallinen, edellyttäen, että oikeudenhaltijat saavat sopivan hyvityksen, jonka osalta otetaan huomioon 6 artiklassa tarkoitettujen teknisten toimenpiteiden soveltaminen kyseiseen teokseen tai aineistoon taikka niiden soveltamatta jättäminen;
- c) kun kyseessä on välitöntä tai välillistä taloudellista tai kaupallista etua tavoittelemattomien yleisölle avointen kirjastojen, oppilaitosten tai museoiden taikka välitöntä tai välillistä taloudellista tai kaupallista etua tavoittelemattomien arkistojen suorittama tarkoin määritelty kappaleen valmistaminen;
- d) kun kyseessä ovat yleisradio-organisaatioiden omin välinein ja omia lähetyksiään varten tekemät lyhytaikaiset teosten tallenteet; näiden tallenteiden säilyttäminen virallisissa arkistoissa voidaan sallia niiden poikkeuksellisen dokumentti-luonteen perusteella; ja
- e) kun kyseessä on kappaleen valmistaminen radio- tai televisiolähetyksistä ei-kaupallisissa yhteiskunnan laitoksissa kuten sairaaloissa tai vankiloissa, edellyttäen, että oikeudenhaltijat saavat sopivan hyvityksen.

3. Jäsenvaltiot voivat säätää poikkeuksista tai rajoituksista 2 ja 3 artiklassa säädettyihin oikeuksiin seuraavissa tapauksissa:

- a) käyttö yksinomaan opetuksen tai tieteellisen tutkimuksen havainnollistamiseen siltä osin kuin käyttö on perusteltua tavoiteltavan ei-kaupallisen tarkoituksen vuoksi ja mainiten lähde ja myös tekijän nimi, jollei tämä osoitetaudu mahdottomaksi;
- b) vammaisten henkilöiden hyödyksi tapahtuva käyttö, joka liittyy suoraan vammaisuuteen ja ovat luonteeltaan ei-kaupallisia, siinä laajuudessa kuin kyseinen vamma tätä vaatii;

- c) kappaleen valmistaminen ajankohtaisia taloudellisia, poliittisia tai uskonnollisia aiheita käsittelevistä julkaistuista artikkeleista tai yleisradioituista teoksista tai muusta vastaavasta aineistosta lehdistössä, välittäminen yleisölle tai saattaminen yleisön saataviin silloin, kun oikeuksia tällaiseen käyttöön ei ole nimenomaisesti pidätetty, ja sikäli kuin lähde ja myös tekijän nimi mainitaan, tai teosten tai muun aineiston käyttö ajankohtaisista tapahtumista kerrottaessa ja siltä osin kuin käyttö on perusteltua tiedotustarkoituksen vuoksi, ja mainiten lähde ja myös tekijän nimi, jollei tämä osoittaudu mahdottomaksi;
- d) lainaukset muun muassa arvostelua tai selostusta varten sillä edellytyksellä, että lainaukset koskevat teosta tai muuta aineistoa, joka on jo laillisesti saatettu yleisön saataviin, ja että lähde ja myös tekijän nimi mainitaan, jollei tämä osoittaudu mahdottomaksi, ja että lainausten käyttö on hyvän tavan mukaista, sekä siinä laajuudessa kuin kyseinen erityistarkoitus tällaista käyttöä vaatii;
- e) käyttö yleistä turvallisuutta palveleviin tarkoituksiin tai hallinnollisen, parlamentaarisen tai tuomioistuinkäsittelyn asianmukaisen suorittamisen tai niiden selostamisen varmistamiseksi;
- f) poliittisten puheiden sekä julkisten esitelmien tai vastaavien teosten tai aineiston otteiden käyttö siltä osin kuin se on perusteltua tiedotustarkoituksen vuoksi ja mainiten lähde ja myös tekijän nimi, jollei tämä osoittaudu mahdottomaksi;
- g) käyttö uskonnollisissa tai julkisen viranomaisen järjestämissä virallisissa tilaisuuksissa;
- h) pysyvästi julkisille paikoille sijoitettujen teosten, kuten arkkitehtonisten teosten tai veistosten käyttö;
- i) teoksen tai muun aineiston satunnainen sisällyttäminen muuhun materiaaliin;
- j) käyttö taideteosten julkisen näyttelyn tai myynnin mainostamiseksi siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä tapahtuman mainostamiseksi, muuta kaupallista käyttöä lukuun ottamatta;
- k) käyttö karikatyyrissä, parodiassa tai pastississa;
- l) käyttö laitteiden esittelyn tai korjaamisen yhteydessä;
- m) rakennuksen muodossa olevan taideteoksen taikka rakennuspiirustuksen tai -suunnitelman käyttö rakennuksen jälleenrakentamista varten;
- n) 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen laitosten kokoelmiin sisältyvien hankinta- tai lisensointiehtojen piiriin kuulumattomien teosten ja muun aineiston näiden laitosten tiloissa tarkoitukseen varatuilla päätteillä tapahtuva välittäminen yleisöön kuuluville henkilöille tai saattaminen heidän saataviinsa tutkimusta tai yksityistä opiskelua varten; ja
- o) käyttö tietyissä muissa merkitykseltään vähäisissä tapauksissa, joista on jo säädetty poikkeuksia tai rajoituksia kansallisessa lainsäädännössä, edellyttäen, että ne koskevat vain analogista käyttöä eivätkä vaikuta tavaroiden ja palvelujen vapaaseen liikkuvuuteen yhteisössä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän artiklan muita poikkeuksia ja rajoituksia.
4. Jos jäsenvaltiot voivat 2 ja 3 kohdan nojalla säätää poikkeuksesta tai rajoituksesta kappaleen valmistamista koskevaan oikeuteen, ne voivat säätää myös 4 artiklassa tarkoitettua levi-

tysoikeutta koskevasta poikkeuksesta tai rajoituksesta siinä laajuudessa kuin sallitun kappaleen valmistamisen tarkoitus oikeuttaa poikkeuksen.

5. Tämän artiklan 1, 2, 3 ja 4 kohdan mukaisia poikkeuksia ja rajoituksia sovelletaan vain tietyissä erityistapauksissa, jotka eivät ole ristiriidassa teoksen tai muun aineiston tavanomaisen hyödyntämisen kanssa eivätkä kohtuuttomasti haittaa oikeudenhaltijan oikeutettuja etuja.

III LUKU

TEKNISTEN TOIMENPITEIDEN JA OIKEUKSIEN HALLINNOINTITIIETOJEN SUOJA

6 artikla

Teknisiä toimenpiteitä koskevat velvoitteet

- Jäsenvaltioiden on säädettävä riittävästä oikeudellisesta suojasta tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertämistä vastaan, jos asianomainen teon suorittaja on tiennyt tai jos hänellä on ollut perusteltu aihe tietää toimintansa tarkoittavan kiertämistä.
- Jäsenvaltioiden on säädettävä riittävästä oikeudellisesta suojasta sellaisten laitteiden, tuotteiden tai osien valmistusta, maahantuontia, levitystä, myyntiä, vuokrausta, myyntiin tai vuokraukseen liittyvää mainostamista tai kaupallisessa tarkoituksessa tapahtuvaa hallussapitoa taikka sellaisten palvelujen tarjoamista vastaan,
 - joita markkinoidaan, mainostetaan tai pidetään kaupan keinoina kiertää tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertämiseksi, tai
 - joiden tarkoituksella tai käytöllä on tällaisen kiertämisen lisäksi vain vähäistä muuta kaupallista merkitystä, tai
 - jotka on pääasiallisesti suunniteltu, tuotettu, mukautettu tai toteutettu siten, että niiden tarkoituksena on mahdollistaa tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertäminen tai helpottaa sitä.
- Tässä direktiivissä 'teknisillä toimenpiteillä' tarkoitetaan tekniikoita, laitteita tai osia, jotka on suunniteltu normaalissa käyttötarkoituksessa estämään tai rajoittamaan teoksiin tai muuhun aineistoon kohdistuvia tekoja, joihin ei ole saatu lupaa laissa säädettyjen tekijänoikeuden tai tekijänoikeuden lähioikeuksien haltijalta tai direktiivin 96/9/EY III luvussa säädetyn sui generis -oikeuden haltijalta. Teknisiä toimenpiteitä pidetään tehokkaina, jos oikeudenhaltijat valvovat suojatun teoksen tai muun aineiston käyttöä jonkin sellaisen pääsynvalvontatoimen tai suojauskeinon avulla, jolla tavoiteltu suoja saavutetaan, ja joita ovat esimerkiksi teoksen tai muun aineiston salaus, muuntaminen tai muunlainen muuttaminen taikka kopioinnin valvontajärjestelmä.
- Jolleivät oikeudenhaltijat ole vapaaehtoisesti toteuttaneet toimenpiteitä, esimerkiksi oikeudenhaltijoiden ja muiden asianosaisten osapuolten välisiä sopimuksia, jäsenvaltioiden on toteutettava 1 kohdassa tarkoitettua oikeudellisesta suojasta riippumatta asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että oikeudenhaltijat tarjoavat 5 artiklan 2 kohdan a alakohdan, 2 kohdan c alakohdan, 2 kohdan d alakohdan, 2 kohdan e alakohdan, 3 kohdan a alakohdan, 3 kohdan b alakohdan tai 3

kohdan e alakohdan mukaisesti kansallisessa laissa säädettyyn poikkeukseen tai rajoitukseen oikeutetulle keinot hyödyntää kyseistä poikkeusta tai rajoitusta siltä osin kuin se on tarpeen sen hyödyntämiseksi, jos kyseisellä poikkeukseen tai rajoitukseen oikeutetulla on kyseessä oleva suojattu teos tai aineisto laillisesti saatavillaan.

Jäsenvaltio voi toteuttaa tällaisia toimenpiteitä myös edellä 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaiseen poikkeukseen tai rajoitukseen oikeutetun osalta, paitsi jos oikeudenhaltijat ovat jo mahdollistaneet kappaleen valmistamisen yksityiskäyttöön siinä laajuudessa, joka on tarpeen tämän poikkeuksen tai rajoituksen hyödyntämiseksi, ja 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan ja 5 kohdan säännösten mukaisesti, tämän kuitenkin estämättä oikeudenhaltijoita toteuttamasta riittäviä toimenpiteitä valmistettävien kappaleiden määrän osalta näiden säännösten mukaisesti.

Oikeudenhaltijoiden vapaaehtoisesti soveltamalla teknisillä toimenpiteillä, mukaan lukien vapaaehtoisten sopimusten täytäntöönpanemiseksi sovellettavat toimenpiteet, ja teknisillä toimenpiteillä, joita sovelletaan jäsenvaltioiden toteuttamien toimenpiteiden täytäntöönpanemiseksi, on 1 kohdassa tarkoitettu oikeudellinen suoja.

Ensimmäisen ja toisen alakohdan säännöksiä ei sovelleta teoksiin tai muuhun aineistoon, joka on saatettu yleisön saataviin sovitulla ehdoilla siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada nämä teokset ja muu aineisto itse valitsemaansa paikkaan ja itse valitsemaan aikana.

Jos tätä artiklaa sovelletaan direktiivien 92/100/ETY ja 96/9/EY yhteydessä, tätä kohtaa sovelletaan soveltuvin osin.

7 artikla

Oikeuksien hallinnointitietoja koskevat velvoitteet

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä riittävästä oikeudellisesta suojasta sellaista henkilöä vastaan, joka tietoisesti suorittaa luvatta jonkin seuraavista teoista:

- oikeuksien sähköisten hallinnointitietojen poistaminen tai muuttaminen, tai
- tämän direktiivin tai direktiivin 96/9/EY III luvun nojalla suojattujen teosten tai muun aineiston levittäminen, maahantuonti levitystä varten, yleisradiointi, yleisölle välittäminen tai yleisön saataviin saattaminen niin, että sähköiset oikeuksien hallinnointitiedot on poistettu tai niitä on muutettu luvatta,

jos henkilö tietää tai hänen voidaan kohtuudella olettaa tietävän aiheuttavansa, mahdollistavansa, helpottavansa tai salaavansa laissa säädetyn tekijänoikeuden tai tekijänoikeuden lähioikeuksien taikka direktiivin 96/9/EY III luvussa säädetyn sui generis -oikeuden loukkaamisen.

2. Tässä direktiivissä 'oikeuksien hallinnointitiedoilla' tarkoitetaan kaikkia oikeudenhaltijoiden toimittamia tietoja, joilla tunnistetaan tässä direktiivissä tarkoitettu teos tai muu aineisto tai direktiivin 96/9/EY III luvussa säädetyllä sui generis -oikeudella suojattu aineisto, tekijä tai muu oikeudenhaltija, tai tietoja teoksen tai muun aineiston käyttöehdoista ja -edellytyksistä sekä numeroita tai koodeja, jotka tarkoittavat tällaista tietoa.

Ensimmäistä alakohtaa sovelletaan, jos jokin näistä tiedoista on liitetty tässä direktiivissä tarkoitettun teoksen tai muun aineiston tai direktiivin 96/9/EY III luvussa säädetyllä sui generis -oikeudella suojatun aineiston kappaleeseen tai ilmenee mainittua teosta tai aineistoa yleisölle välitettäessä.

IV LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

8 artikla

Seuraamukset ja oikeussuojakeinot

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä tässä direktiivissä säädettyjen oikeuksien ja velvollisuuksien loukkauksia koskevista asianmukaisista seuraamuksista ja oikeussuojakeinoista, ja niiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että näitä seuraamuksia ja oikeussuojakeinoja sovelletaan. Näin säädettyjen seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja vakuuttavia.

2. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että oikeudenhaltijat, joiden etuihin sen alueella suoritettavat loukkaavat toimet vaikuttavat, voivat nostaa vahingonkorvauskanteen ja/tai hakea kieltoa tai määräystä ja tarvittaessa loukkaavan aineiston sekä 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen laitteiden, tuotteiden tai osien takavarkaintia.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että oikeudenhaltijoilla on mahdollisuus hakea kieltoa tai määräystä sellaisia välittäjiä vastaan, joiden palveluita kolmas osapuoli käyttää tekijänoikeuden tai lähioikeuden rikkomiseen.

9 artikla

Muiden säännösten edelleen soveltaminen

Tämän direktiivin säännökset eivät vaikuta säännöksiin, jotka koskevat erityisesti patentteja, tavaramerkkejä, malleja, hyödyllisyysmalleja, puolijohdetuotteiden piirimalleja, typografisia merkkejä, ehdollista pääsyä, yleisradiopalvelujen pääsyä kaapeliverkkoihin, kansallisaarteiden suojaa, aineistojen tallentamista tai luovuttamisvaatimuksia, kilpailun rajoituksia ja vilpillistä kilpailua koskevaa oikeutta, liikesalaisuutta, turvallisuutta, luotamuksellisuutta, tietosuojaa ja yksityisyyden suojaa, julkisten asiakirjojen saatavuutta tai sopimusoikeutta.

10 artikla

Ajallinen soveltaminen

1. Tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan kaikkiin tässä direktiivissä tarkoitettuihin teoksiin ja muuhun aineistoon, jotka ovat 22 päivänä joulukuuta 2002 tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön suojaamia tai jotka täyttävät suojaan oikeuttavat perusteet tämän direktiivin tai 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen säännösten nojalla.

2. Tämän direktiivin soveltaminen ei vaikuta ennen 22 päivänä joulukuuta 2002 toteutettuihin toimiin eikä ennen mainittua päivää hankittuihin oikeuksiin.

11 artikla

Tekniset mukautukset

1. Muutetaan direktiivi 92/100/ETY seuraavasti:

a) Kumotaan 7 artikla.

b) Korvataan 10 artiklan 3 kohta seuraavasti:

”3. Näitä rajoituksia sovelletaan vain tietyissä erityistapauksissa, jotka eivät ole ristiriidassa aineiston tavanomaisen hyödyntämisen kanssa eivätkä kohtuuttomasti haittaa oikeudenhaltijan oikeutettuja etuja.”

2. Korvataan direktiivin 93/98/ETY 3 artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. Äänitteiden tuottajien oikeudet lakkaavat 50 vuoden kuluttua tallennuksesta. Jos äänite kuitenkin laillisesti julkaistaan tämän ajan kuluessa, oikeudet lakkaavat 50 vuoden kuluttua ensimmäisestä laillisesta julkaisemisesta. Jos äänitettä ei ole laillisesti julkaistu ensimmäisessä virkkeessä mainittuna aikana ja jos äänite on laillisesti välitetty yleisölle tämän ajan kuluessa, mainitut oikeudet lakkaavat 50 vuoden kuluttua ensimmäisestä laillisesta julkaisemisesta.

Jos äänitteiden tuottajien oikeudet eivät tämän kohdan nojalla, siinä muodossa kuin se oli ennen sen muuttamista tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22 päivänä toukokuuta 2001 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2001/29/EY (*), tapahtuneen suoja-ajan päättymisen vuoksi ole enää 22 päivänä joulukuuta 2002 suojattuja, tällä kohdalla ei kuitenkaan ole sellaista vaikutusta, että se suojaisi nämä oikeudet uudelleen.

(*) EYVL L 167, 22.6.2001, s. 10.”

12 artikla

Loppusäännökset

1. Komissio toimittaa Euroopan parlamentille, neuvostolle sekä talous- ja sosiaalikomitealle viimeistään 22 päivänä joulukuuta 2004 ja sen jälkeen joka kolmas vuosi tämän direktiivin soveltamista koskevan kertomuksen, jossa se muun muassa tarkastelee jäsenvaltioiden toimittamien yksityiskohtaisten tietojen perusteella erityisesti 5 artiklan, 6 artiklan ja 8 artiklan soveltamista digitaalisten markkinoiden kehityksen kannalta. Direktiivin 6 artiklan suhteen se tarkastelee erityisesti, onko artiklan takaama suoja riittävä ja vaikuttaako tehokkaiden teknisten toimenpiteiden käyttö haitallisesti laissa sallittuihin toimiin. Se tekee tarvittaessa ehdotuksia tämän direktiivin muuttamisesta erityisesti sisämarkkinoiden toiminnan varmistamiseksi perustamissopimuksen 14 artiklan mukaisesti.

2. Tämän direktiivin mukainen tekijänoikeuden lähioikeuksien suoja ei vaikuta millään tavoin tekijänoikeuden suojaan.

3. Perustetaan yhteyskomitea. Se koostuu jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten edustajista. Sen puheenjohtajana on komission edustaja, ja se kokoontuu joko puheenjohtajan aloitteesta tai jäsenvaltion valtuuskunnan pyynnöstä.

4. Komitean tehtävänä on:

a) tarkastella tämän direktiivin vaikutuksia sisämarkkinoiden toimintaan ja tuoda esiin mahdolliset vaikeudet;

b) järjestää kuulemisia kaikista tämän direktiivin soveltamiseen liittyvistä kysymyksistä;

c) helpottaa tiedonvaihtoa alan lainsäädännön ja oikeuskäytännön kehityksestä sekä asiaan liittyvästä taloudellisesta, sosiaalisesta, kulttuurisesta ja teknisestä kehityksestä; ja

d) toimia teosten ja muun aineiston digitaalisia markkinoita, mukaan lukien yksityiskäyttöön tapahtuva kopiointi ja tekniset toimenpiteet, arvioivana foorumina.

13 artikla

Täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan ennen 22 päivänä joulukuuta 2002. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin, tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

14 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä.

15 artikla

Osoittaminen

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 22 päivänä toukokuuta 2001.

Euroopan parlamentin puolesta

Neuvoston puolesta

Puhemies

Puheenjohtaja

N. FONTAINE

M. WINBERG